

Výroční zpráva

Etické komise České republiky
pro ocenění účastníků odboje a odporu proti
komunismu

za rok 2016

Úvod

Etická komise České republiky pro ocenění účastníků odboje a odporu proti komunismu (dále jen „Etická komise“) je nezávislým správním orgánem, který rozhoduje podle § 7 odst. 1 zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon „č. 262/2011 Sb.“), především o odvoláních proti rozhodnutím Ministerstva obrany České republiky (dále jen „Ministerstvo obrany“) podle § 6 odst. 3 a 6 téhož zákona. S účinností od 1. srpna 2016 byl podstatně novelizován zákon č. 262/2011 Sb., přičemž tato novela i významně rozšířila působnost Etické komise jako správního orgánu. Etická komise je od účinnosti této zatím poslední novely příslušná i k provedení přezkumného řízení nebo k rozhodnutí o obnově řízení (podrobněji viz níže). Etická komise tedy není poradním nebo obdobným orgánem jako např. rozkladová komise ministra, nýbrž je správním orgánem vykonávajícím veřejnou moc při rozhodování o subjektivních právech jednotlivých žadatelů o vydání osvědčení účastníků odboje a odporu proti komunismu.

Etická komise se skládá z devíti členů. Po dvou členech volí Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, Senát Parlamentu ČR, vláda ČR a Rada Ústavu pro studium totalitních režimů, jednoho člena jmenuje prezident republiky. Předsedu Etické komise volí vláda ČR z členů volených vládou (§ 7 odst. 2 zákona č. 262/2011 Sb.).

V prvním funkčním období se komise skládala jednak z osobností, které jsou samy mimo jiné i držiteli osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu, nebo z osobností, které se svou činností zasadily o přijetí zákona č. 262/2011 Sb., anebo se dlouhodobě zabývají problematikou totalitních režimů, tj. Mgr. Jiřího Kauckého, předsedy Etické komise, PhDr. Prokopa Tomka, Ph.D., místopředsedy Etické komise, JUDr. Stanislava Devátého, Dr., PhDr. Marie Rút Křížkové, JUDr. Jana Kudrny Ph.D., MVDr. Jiřího Lišky, Miloslava Nerada, Mgr. Miloše Rejchrtu a prof. PhDr. Jana Sokola, CSc.

Vzhledem ke končícímu funkčnímu období prvních členů komise, kteří byli postupně voleni a jmenováni v letech 2011 až 2012 představiteli veřejné moci uvedenými výše (funkční období devíti členů Etické komise je pětileté, přičemž tatáž osoba může být zvolena nanejvýše dvakrát za sebou), započalo docházet koncem roku 2016 k postupné obměně Etické komise. Radou Ústavu pro studium totalitních režimů byli zvoleni Ludmila Rakušanová a doc. JUDr. Petr Pithart, CSc. a nahradili tak pro druhé funkční období Miloslava Nerada a PhDr. Marii Rút Křížkovou. Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR na místo JUDr. Stanislava Devátého, Dr. zvolila PhDr. Jiřího Rajlichu. Předseda Etické komise, Mgr. Jiří Kaucký a prof. PhDr. Jan Sokol, Ph.D., CSc. byli vládou ČR zvoleni i pro druhé funkční období. Mgr. Jiří Kaucký byl též znovuzvolen do funkce předsedy Etické komise.

Ke dni 31. prosince 2016 ještě nebyl ukončen volební resp. jmenovací proces všech členů Etické komise na druhé funkční období.

Působnost Etické komise upravuje ustanovení § 7 zákona č. 262/2011 Sb. Podmínky a principy, kterými se Etická komise při své činnosti řídí, upravuje zejména zákon č. 262/2011 Sb., zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a další související zákony.

Etická komise poskytuje informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 106/1999 Sb.“).

Dokument obsahující povinně zveřejňované údaje dle § 5 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb. je zveřejněn na úřední desce Etické komise v budově Úřadu vlády ČR a na jejích internetových stránkách na adrese www.etickakomisecr.cz a na internetových stránkách Úřadu vlády České republiky www.vlada.cz¹.

Činnost Etické komise

Etická komise zahájila činnost na svém prvním jednání dne 11. června 2012. Odborné, organizační a materiální zabezpečení plnění úkolů Etické komise zajišťuje na základě zákona č. 262/2011 Sb.² a usnesení vlády České republiky č. 332/2012, o materiálním zabezpečení činnosti Etické komise České republiky pro ocenění účastníků odboje a odporu proti komunismu, ze dne 9. května 2012 Sekretariát Etické komise České republiky pro ocenění účastníků odboje a odporu proti komunismu (dále jen „sekretariát“).

Funkci sekretariátu vykonává dle čl. 8 odst. 1 Jednacího řádu Etické komise samostatné oddělení zařazené na Úřadu vlády České republiky. V rámci sekretariátu je systemizováno 7 služebních míst, z nichž jedno tvoří vedoucí oddělení. Vedoucí oddělení plní dle čl. 8 odst. 1 jednacího řádu Etické komise rovněž funkci tajemníka Etické komise, jehož prostřednictvím ukládá Etická komise sekretariátu úkoly. Hlavní činnost sekretariátu spočívá ve vypracovávání návrhů rozhodnutí Etické komise o odvoláních proti rozhodnutím Ministerstva obrany, kterými jsou zamítány žádosti o vydání osvědčení účastníků odboje a odporu proti komunismu, a v přípravě konceptů dalších dokumentů (usnesení, vyjádření) vydávaných Etickou komisí a v odborném, organizačním, finančním a materiálním zabezpečení její činnosti.

Etická komise obdržela v roce 2016 prostřednictvím sekretariátu 102 spisů. Všechny případy projednané Etickou komisí v roce 2016 byly řešeny jako odvolání podle § 81 a násl. správního řádu.

V roce 2016 se uskutečnilo 14 jednání Etické komise, na kterých bylo projednáno 104 spisů, které byly Etické komisí postoupeny v letech 2015 a 2016. Právní moci pak nabylo 98 rozhodnutí o odvoláních projednaných v roce 2016.

Nárůst nápadu spisové agendy³, který započal v druhé polovině roku 2014 (kdy oproti roku 2013 došlo k nárůstu o 170 %) a trval v roce 2015 (kdy oproti roku 2013 obdržela Etická komise o více než 235 % spisů za rok 2013), se v roce 2016 zastavil. Již na přelomu roku 2016/2017 bylo nicméně možné pozorovat nárůst spisů agendy nové působnosti Etické komise, především co do podnětů k provedení přezkumných řízení.

Etická komise se stále potýká nejen s vysokým nápadem spisové agendy, ale i se zvyšující se skutkovou a právní složitostí případů. V roce 2016 zaměstnanci zařazení

¹ <http://www.vlada.cz/cz/ppov/eticka-komise-cr/eticka-komise-ceske-republiky-pro-oceneni-ucastniku-odboje-a-odporu-proti-kunismu-98358/>

² Konkrétně bylo toto zakotveno novelou zákona č. 262/2011 Sb. (zákon č. 250/2014 Sb., o změně zákonů souvisejících s přijetím zákona o státní službě, účinný od 01.01.2015), kdy byl do § 7 zákona č. 262/2011 Sb. vložen odst. 8: „*Výkon působnosti Komise a její ostatní činnost odborně, organizačně, finančně a materiálně zabezpečuje Úřad vlády České republiky. Komise se pro tyto účely považuje za organizační jednotku Úřadu vlády České republiky.*“

³ Jedná se o spisy týkající se hlavní agendy Etické komise, tj. vyřizování odvolání proti rozhodnutím Ministerstva obrany o zamítnutí žádosti o udělení osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu dle § 6 odst. 3 zákona č. 262/2011 Sb.

v sekretariátu za účelem přípravy jednání Etické komise prostudovali cca 220 000 stran spisového materiálu, tj. v průměru 2 100 stran na jeden spis. V této souvislosti Etická komise poukazuje na skutečnost, že ke složitosti posuzování jednotlivých případů přispívá i skutečnost, že od podzimu 2015 zpracovával Archiv bezpečnostních složek odborná stanoviska dle § 6 odst. 3 zákona č. 262/2011 Sb. v nové podobě, kdy bylo ustoupeno od podrobnější rešerše z archivních materiálů, a rešerše byly zpracovávány formou odkazů na jednotlivé listiny z archivních materiálů. V průběhu roku 2016 nicméně Archiv bezpečnostních složek tuto novou praxi opustil a vrátil se k rešerším v původní komplexní podobě.

Ze 104 projednaných spisů Etická komise v 82 případech rozhodla podle § 90 odst. 5 správního řádu o zamítnutí odvolání účastníka řízení a potvrdila rozhodnutí Ministerstva obrany. Etická komise ve dvou případech rozhodla podle § 90 odst. 1 písm. b) správního řádu o zrušení rozhodnutí Ministerstva obrany a vrácení věci k novému projednání. Ve 3 případech bylo odvolací řízení zastaveno usnesením podle § 90 odst. 4 ve spojení s § 66 odst. 1 písm. a) resp. písm. f) správního řádu. V 7 případech bylo Etickou komisí rozhodnuto podle § 92 odst. 1 správního řádu o zamítnutí odvolání z důvodu nedodržení zákonné odvolací lhůty, z toho v jednom případě posoudila Etická komise opožděné odvolání jako podnět k zahájení přezkumného řízení, na základě kterého zrušila podle § 98 ve spojení s § 97 odst. 3 správního řádu rozhodnutí Ministerstva obrany a věc vrátila k novému projednání.

V roce 2016 Etická komise změnila podle § 90 odst. 1 písm. c) správního řádu v 9 případech rozhodnutí Ministerstva obrany tak, že rozhodla o vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu dle § 6 odst. 1 ve spojení s odst. 3 zákona č. 262/2011 Sb. V jednom případě Etická komise rozhodla o udělení osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu podle § 6 odst. 1 ve spojení s odst. 3 odst. 1 zákona č. 262/2011 Sb., se kterým se pojí postavení válečného veterána (§ 5 zákona č. 262/2011 Sb.).

Jedním z úkolů sekretariátu je také zastupovat Etickou komisi před příslušnými soudy České republiky v řízeních o žalobách proti rozhodnutím nebo činnosti Etické komise a i v jiných řízeních. Proti rozhodnutí Etické komise byla v roce 2016 ve dvou případech podána správní žaloba. V roce 2016 byla zamítnuta jedna žaloba proti rozhodnutí Etické komise Městským soudem v Praze a bylo nařízeno jednání v případě jedné správní žaloby podané proti Etické komisi již v roce 2012; posledně jmenovaná žaloba byla Městským soudem v Praze zamítnuta (následně podaná kasační stížnost v této věci byla Nejvyšším správním soudem zamítnuta). V současné době probíhají čtyři soudní řízení.

Etická komise	2012	2013	2014	2015	2016	celkem
Počet jednání	9	11	14	13	14	61
Počet obdržených spisů	75	39	105	131	102	452
Projednáno Etickou komisí ČR	64	46	69	85	104	368
Meritorní rozhodnutí v právní moci	64	46	69	85 (75)*	98	362
Rozhodnuto o udělení osvědčení	4	8	15	7	10	44
Rozhodnuto o udělení postavení válečného veterána	0	0	1	0	1	2
Správní žaloba (z toho zamítnuté/zrušené rozhodnutí Etické komise)	1 (1/0)	1 (0/0)	2 (1/0)	1 (1/0)	2 (0/0)	7 (3/0)

* Údaj v závorce představuje údaj publikovaný ve výroční zprávě za rok 2015, přičemž v mezidobí již všechna rozhodnutí nabyla právní moci.

Etická komise v roce 2016 vyřídila prostřednictvím svého sekretariátu rovněž 6 podání, která byla z důvodu nepříslušnosti podle § 12 správního řádu usnesením postoupena příslušným správním orgánům, a dále prostřednictvím sekretariátu odpovídala na podání či dotazy různých osob.

Etická komise dále vyřídila v roce 2016 celkem 15 podnětů k zahájení přezkumného řízení ve smyslu § 94 odst. 1 správního řádu, přičemž ani v jednom z těchto případů Etická komise neshledala podmínky pro zahájení přezkumného řízení⁴; Etická komise také rozhodovala o jedné námitce podjatosti (kterou shledala nedůvodnou).

V návaznosti na některé případy, které řešila Etická komise na svých zasedáních, bylo do současné doby vypracováno 6 „obecných závěrů“, které jsou k dispozici na internetových stránkách Etické komise. Tyto závěry mají sloužit zejména k informování širší veřejnosti o rozhodovací praxi Etické komise, a to i v případech, u kterých Etická komise předpokládala, že by se mohly týkat většího okruhu žadatelů.

1. K důsledkům realizace usnesení vlády č. 135 ze dne 6. února 1958 a usnesení vlády č. 256 ze dne 14. března 1958
2. K novým skutečnostem a návrhům na provedení nových důkazů uváděných v odvolacím řízení
3. K pojmu veřejnost dle § 3 odst. 4 zákona č. 262/2011 Sb. ve vztahu k tzv. verbovce StB, která probíhala na služebně StB
4. K posuzování spolupráce se zahraniční zpravodajskou službou ve smyslu ust. § 3 odst. 1 zákona č. 262/2011 Sb.

⁴ Do tohoto čísla jsou započítány pouze samostatné podněty k přezkumnému řízení, není v něm započítáno jedno opožděné odvolání, které bylo, jak je výše uvedeno, posouzeno Etickou komisí jako podnět k zahájení přezkumného řízení, na základě kterého Etická komise zrušila podle § 98 ve spojení s § 97 odst. 3 správního řádu rozhodnutí Ministerstva obrany a věc vrátila k novému projednání.

5. K posuzování pracovní persekuce jako odboje či odporu proti komunismu ve smyslu zákona č. 262/2011 Sb.
6. K posouzení vstupu do Francouzské cizinecké legie jako odboje či odporu proti komunismu ve smyslu zákona č. 262/2011 Sb.

Slavnostní předání dekretů oceněným účastníkům

V případech, kdy Etická komise změnila rozhodnutí Ministerstva obrany tak, že udělila ocenění účastníka odboje a odporu proti komunismu, sekretariát připravil slavnostní předání pamětních dekretů a odznaků oceněným účastníkům třetího odboje, které se uskutečnilo 10. května 2017.

Oceněným účastníkem odboje a odporu proti komunismu v roce 2016 byla rovněž osoba, které bylo osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu vydáno již v prosinci roku 2015, a to **Josef Hořák**. Oceněn dále byl **Břetislav Dofek**, za kterého ocenění převzal jeho zástupce, Milan Sehnal, a in memoriam byli oceněni **Ladislav Hošťálek**, **Jiří Koutník**, **Hildegarda Přiklopilová** a **Ing. Jaroslav Straka**, za které ocenění převzali jejich rodinní příslušníci.

Josefu Hořákovi, nar. 1933, bylo předáno ocenění za aktivní působení ve skupině Ladislava Samšeňáka a Jiřího Syrového a za soustavnou a dlouhodobou činnost v rámci společenství Koinótés.

Břetislavu Dofkovi, nar. 1930, bylo předáno ocenění za jeho dlouhodobé protikomunisticky zaměřené statečné postoje, které konsistentně zastával nejpozději od podzimu 1949, kdy se rozhodl k ilegálnímu návratu ze zahraničí, a na nichž setrval v době výkonu trestu odnětí svobody mezi lety 1950 až 1964, a to zejména přípravou k útěku z výkonu trestu odnětí svobody v Jáchymovských dolech v roce 1950 s plánovaným odchodem do zahraničí a následným vyzrazením zpravodajsky cenných informací zahraniční zpravodajské službě.

Ladislavu Hošťálkovi, nar. 1923, zemř. 1984, udělila Etická komise osvědčení za poskytnutí pomoci dvěma členům odbojové skupiny „Hory Hostýnské“ (Sigmundu Bakalovi a Metoději Čechovi) v srpnu 1950 v Opatovicích, a za účast na uschování zbraní členů této skupiny v lednu 1951 v Paršovicích.

Jiřímu Koutníkovi, nar. 1920, zemř. 1995, bylo uděleno osvědčení za veřejné postoje bránící kolektivizaci, kterými v obci Plačice, okres Hradec Králové, v období od roku 1948 do června 1951, zejména pak v roce 1950, projevoval odpor proti kolektivizaci venkova, za což byl závažně postižen.

Hildegardě Přiklopilové, nar. 1924, zemř. 2014, udělila Etická komise osvědčení za poskytnutí noclehu, fotoaparátu, informací o Jáchymovských dolech a další pomoci Josefu

Sládkovi v květnu 1948 v přesvědčení, že tyto informace a fotografie využije v zahraničí v boji proti komunistickému režimu v Československu, popř. je k obdobnému využití předá v zahraničí Stanislavu Slatinskému.

Ing. Jaroslavu Strakovi, nar. 1925, zemř. 1985, bylo uděleno osvědčení za aktivní působení v období od první dekády července 1948 do 14. srpna 1948 v odbojové skupině „Erqije“ napojené prostřednictvím jejího velitele Radomíra Kleina-Jánského a Jana Schneidera na zahraniční zpravodajskou službu demokratického státu.

Slavnostního předávání ocenění se dále kromě členů Etické komise zúčastnil senátor Jiří Oberfalzer, senátor PhDr. Tomáš Grulich, předsedkyně Rady Ústavu pro studium totalitních režimů PhDr. Emilie Benešová, ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů Mgr. Zdeněk Hazdra, Ph.D., ředitelka Archivu bezpečnostních složek Mgr. Světlana Ptáčnicková, ředitel odboru pro válečné veterány Ministerstva obrany, plk. gšt. PhDr. Eduard

Stehlík, Ph.D., MBA, předseda Správní rady Ústavu paměti národa v Bratislavě PaedR. ThDr. Ondrej Krajňák, Ph.D., ředitel Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR PhDr. Oldřich Tůma, Ph.D., předsedkyně Konfederace politických vězňů MUDr. Naděžda Kavalírová, zástupci Úřadu Vlády ČR a další čestní hosté.

Osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu bylo v roce 2016 vydáno také **Františku Bímovi, Ivo Fiedlerovi a Jindřichu Hanzlíčkovi** a in memoriam **Františku Matějkovi, Karlu Pokornému a Karlu Žižkovi**.

Spolupráce

V rámci své činnosti spolupracuje Etická komise a její sekretariát s Ministerstvem obrany (odborem pro válečné veterány), zejména v rámci koordinačních schůzek, dále s Archivem bezpečnostních složek a Ústavem pro studium totalitních režimů, Státními oblastními a okresními archivy a také s Ústavem paměti národa v Bratislavě. Jednání Etické komise se mohou účastnit předseda Rady Ústavu pro studium totalitních režimů,

ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů a ředitel Archivu bezpečnostních složek nebo odborníci delegovaní těmito institucemi se souhlasem předsedy Etické komise. Etická komise na svá zasedání zve pravidelně také zástupce Konfederace politických vězňů a Úřadu vlády ČR.

V r. 2016 realizovali dva členové Etické komise zahraniční pracovní cestu do Slovenské republiky při příležitosti Festivalu Slobody v Bratislavě konaného dne 13. listopadu 2016. Zaměstnanci sekretariátu ve stejném období nerealizovali žádné zahraniční pracovní cesty.

Ostatní

Členové Etické komise se v roce 2016 rovněž zúčastnili pietních akcí k uctění památky obětí totalitních režimů a akcí souvisejících s významnými výročími.

Dne **7. května 2016** se uskutečnilo pietní shromáždění k uctění památky obětí komunismu v areálu hřbitova u krematoria v Praze-Motole. Pietní akt byl pořádán pod záštitou Konfederace politických vězňů České republiky. Dne **26. června 2016** se uskutečnil pod záštitou Sdružení bývalých politických vězňů ČR 1948 – 1989 pietní akt obětím rudého teroru z let 1948 – 1989 na čestném pohřebišti politických vězňů na hřbitově v Praze 8 – Ďáblicích.

Na uvedených akcích za Etickou komisi uctil položením kytice památku obětí její předseda, Mgr. Jiří Kaucký.

Dne **27. června 2016** uctil položením kytice člen Etické komise, prof. PhDr. Jan Sokol, CSc. památku obětí komunistického režimu u Památníku obětím komunismu v Praze na Újezdu.

Téhož dne se předseda, Mgr. Jiří Kaucký, a místopředseda, PhDr. Prokop Tomek, Ph.D. zúčastnili pietního shromáždění organizovaného pod záštitou Vazební věznice Praha-Pankrác a Konfederace politických vězňů České republiky k uctění památky JUDr. Milady Horákové a dalších obětí politických procesů komunistického režimu v areálu pankrácké vazební věznice v Praze. Předseda a místopředseda Etické komise uctili památku položením kytice.

Dne **13. listopadu 2016** se předseda Etické komise Mgr. Jiří Kaucký a člen Etické komise Mgr. Miloš Rejchrt na pozvání předsedy Správní rady Ústavu paměti národa v Bratislavě PaeDR. ThDr. Ondrej Krajňáka, Ph.D. zúčastnili slavnostního oceňování bojovníků proti nacismu a komunismu a bohoslužby za oběti totalitních režimů, které se konaly u příležitosti Festivalu Slobody v Bratislavě.

Dne **17. listopadu 2016** si členové Etické komise jako každý rok připomněli Den boje za svobodu a demokracii a uctili památku obětí totalitních režimů položením kytice u Památníku

obětem komunismu v Praze na Újezdu. Za Etickou komisi se akce zúčastnili její předseda Mgr. Jiří Kaucký a místopředseda PhDr. Prokop Tomek, Ph.D., který pronesl u této příležitosti za účasti členů sekretariátu a veřejnosti proslov.

Dne **15. listopadu 2016** se konalo u příležitosti pětiletého výročí účinnosti zákona č. 262/2011 Sb. rozšířené zasedání Etické komise. Zasedání se mimo členů Etické komise zúčastnili také vedoucí Úřadu vlády ČR Ing. Pavel Dvořák, ředitel odboru pro válečné veterány Ministerstva obrany, plk. gšt. PhDr. Eduard Stehlík, Ph.D., MBA, ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů Mgr. Zdeněk Hazdra, Ph.D., ředitelka Archivu bezpečnostních složek Mgr. Světlana Ptáčníková, předsedkyně Rady Ústavu pro studium totalitních režimů PhDr. Emilie Benešová, vedoucí oddělení vydávání osvědčení 3. odboje Ministerstva obrany PhDr. Pavel Kugler, Ph.D. a bývalé tajemnice Etické komise - ředitelka odboru personálního Ministerstva vnitra České republiky Mgr. Martina Horčíčková a ředitelka Odboru právního a správního Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky Mgr. Martina Postupová.

Poskytování informací dle zákona č. 106/1999 Sb.

Ve dvou případech vyřizoval sekretariát žádost o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, přičemž žádostem vyhověl v plném rozsahu a požadované informace dle § 4 zákona č. 106/1999 Sb. poskytl.

Počet podaných žádostí o informace: 2

Počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti: 0

Počet podaných odvolání proti rozhodnutí: 0

Opis podstatných částí každého rozsudku soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace a přehled všech výdajů, které povinný subjekt vynaložil v souvislosti se soudními řízeními o právech a povinnostech podle tohoto zákona, a to včetně nákladu na své vlastní zaměstnance a nákladu na právní zastoupení: 0

Výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence: 0

Počet stížností podaných podle § 16a, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení: 0

Další informace vztahující se k uplatňování tohoto zákona: 0

Finanční, materiální a personální zajištění Etické komise

Na základě usnesení vlády České republiky o materiálním zabezpečení činnosti Etické komise č. 332 ze dne 9. května 2012 bylo na rok 2016 stanoveno finanční zajištění ve výši 8 828 tis. Kč, z toho na platy, ostatní osobní výdaje včetně sociálních výdajů 5 493 tis. Kč. Za rok 2016 bylo z těchto prostředků celkem vyčerpáno 3 900 tis. Kč na platy zaměstnanců sekretariátu (včetně sociálního a zdravotního pojištění) a na dohody o pracovní činnosti, a dále 50 tis. Kč na nákup materiálu a služeb. Z uvedeného vyplývá,

že z finančních prostředků rozpočtovaných na rok 2016 bylo na činnost sekretariátu a Etické komise samotné vyčerpáno cca 44 %.

V roce 2016 se sekretariát vyjma vysokého množství spisové agendy potýkal v druhé polovině tohoto roku rovněž s kritickou personální poddimenzovaností, kdy byl výkon agendy dle zákona č. 262/2011 Sb. na počátku září 2016 v zásadě zajišťován třemi zaměstnanci ve služebním poměru (vedoucím oddělení, historikem a asistentkou). Do konce roku 2016 bylo jedno neobsazené služební místo právníka obsazeno a na další neobsazené služební místo právníka bylo úspěšně v prosinci 2016 ukončeno výběrové řízení.

Novely zákona č. 262/2011 Sb.

V roce 2016 vstoupily v účinnost dvě novely zákona č. 262/2011 Sb.

Zákonem č. 318/2015 Sb.⁵, ze dne 11. listopadu 2015, byl s účinností od 1. ledna 2016 novelizován zákon č. 262/2011 Sb., do kterého bylo vloženo ustanovení § 7a, na základě kterého byla založena možnost Etické komise, resp. Úřadu vlády ČR, využívat referenční údaje ze základního registru obyvatel, údaje z informačního systému evidence obyvatel a údaje z informačního systému cizinců. V návaznosti na to byly v průběhu roku 2016 určeným osobám zařazeným v sekretariátu zřízeny přístupy k údajům ze základního registru obyvatel.

Zákonem č. 195/2016 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů, ze dne 26. května 2016, byl zákon č. 262/2011 Sb. novelizován zřejmě nejzásadněji od počátku účinnosti zákona, a to s účinností od 1. srpna 2016.

Na základě této novely byla mimo jiné rozšířena působnost Etické komise, která nově rozhoduje i o odvoláních proti usnesením Ministerstva obrany, kterými bylo řízení ve věcech uvedených v § 6 odst. 3 a 6 zákona č. 262/2011 Sb. zastaveno. Etická komise je také již *expressis verbis* příslušná ze zákona k provedení přezkumného řízení nebo k rozhodnutí o obnově řízení, a to i v řízeních, kdy bylo vydáno pouze rozhodnutí Ministerstva obrany, tedy kdy nebylo vedeno u Etické komise odvolací řízení.

Novelizovaným ust. § 7 odst. 1 zákona č. 262/2011 Sb. byl též dořešen negativní kompetenční konflikt spočívající v nejasnosti, zda je Etická komise oprávněna ve smyslu § 7 odst. 1 a § 6 odst. 3 a odst. 6 zákona č. 262/2011 Sb. rozhodovat pouze o odvoláních proti rozhodnutím Ministerstva obrany o nevydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu a proti rozhodnutím o zrušení tohoto osvědčení, tedy meritorním rozhodnutím ve věci, či zda je Etická komise v plném rozsahu nadřízeným správním orgánem Ministerstva obrany, odboru pro válečné veterány. Z novelizovaného znění plyne, že Etická komise je nadřízeným orgánem Ministerstva obrany pouze co do rozhodování o odvoláních proti rozhodnutím Ministerstva obrany podle § 6 odst. 3 a 6 zákona č. 262/2011 Sb. nebo proti usnesením Ministerstva obrany, kterými bylo řízení ve věcech uvedených v § 6 odst. 3 a 6 téhož zákona zastaveno, a co do provedení

⁵ Zákon č. 318/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

přezkumného řízení nebo k rozhodnutí o obnově řízení (ve vztahu k rozhodnutím Ministerstva obrany dle § 6 odst. 3 a 6 zákona č. 262/2011 Sb.), „jinak je nadřízeným správním orgánem ministerstva [obranu] ministr obrany.“

Stejně ustanovení také v souladu s nezávislým postavením Etické komise nově explicitně stanovilo, že „nadřízeným správním orgánem [Etické] Komise je [Etická] Komise.“

Touto novelou bylo doplněno i ust. § 6 odst. 3 zákona č. 262/2011 Sb., a to o větu: „po dobu opatřování stanovisek [Archivu bezpečnostních složek, Ústavu pro studium totalitních režimů či jiných vědeckých institucí] podle věty první lhůty týkající se provádění úkonů v řízení neběží.“ Uvedeným je řešena problematická situace, kdy především Ministerstvo obrany (v některých případech i Etická komise samotná) čekalo po delší dobu na vydání odborných stanovisek, zatímco lhůty pro vydání rozhodnutí (stanovené § 71 správního řádu na 30, příp. 60 dnů) marně uplynuly, aniž by bylo ve věci vydáno rozhodnutí.

Uvedenou novelou byly i konkretizovány podmínky členství v Etické komisi uvedené v ustanovení § 7 odst. zákona č. 262/2011 Sb., a to o definici bezúhonnosti („za bezúhonného nelze pro účely tohoto zákona považovat toho, kdo byl pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin, pokud jeho odsouzení nebylo zahlazeno anebo pokud se na něj z jiného důvodu hledí, jako by nebyl odsouzen“) a spolehlivosti („za spolehlivého nelze pro účely tohoto zákona považovat toho, kdo svým jednáním v době nesvobody zavedl důvod pochybovat o řádném výkonu funkce člena Komise, zejména o jeho nezávislosti nebo nestrannosti při výkonu funkce člena Komise“).

Ustanovení § 7 odst. 8 zákona č. 262/2011 Sb. bylo také doplněno o větu: „Členové Komise jsou za svou činnost odměňováni na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr.“ Tím bylo s účinností od 1. srpna 2016 nově zákonem zakotveno odměňování členů Etické komise, neboť do účinnosti této novely se jednalo o funkci čestnou. Odměna za činnost v Etické komisi zahrnuje především přípravu na jednání, studium spisů, účast na jednání Etické komise, podíl na tvorbě písemného vyhotovení rozhodnutí a zastupování Etické komise na jednáních a slavnostních akcích.

Závěr

V roce 2016 bylo sekretariátem připraveno k projednání nejvíce spisů za období 2012 až 2016, a to i navzdory personálnímu oslabení sekretariátu v polovině roku 2016.

V průběhu první poloviny roku 2016 byly také zřízeny (v návaznosti na účinnost zákona č. 318/2015 Sb., jak bylo podrobněji popsáno výše) vybraným zaměstnancům sekretariátu přístupy do základního registru obyvatel, což mělo a má zásadní význam pro činnost Etické komise jako správního orgánu především při vyhledávání navržených svědků a dohledání kontaktních údajů účastníků řízení. Informace z informačního systému evidence obyvatel a z informačního systému cizinců jsou z těchto evidencí dožadovány formou dotazů na příslušné odbory Ministerstva vnitra.

S ohledem na výše podrobněji popsanou významnou novelu (zákon č. 195/2016 Sb.) účinnou od 1. srpna 2016 bylo vyřešeno množství otázek panujících zejména co do funkční příslušnosti Etické komise, konkrétně byl vyřešen (jak je uvedeno výše) déletrvající kompetenční konflikt mezi Etickou komisí a Ministerstvem obrany. Explicitní stanovení, že nadřízeným orgánem Etické komise je Etická komise má také

pozitivní vliv na právní jistotu, neboť dosud byla nadřízenost Etické komise nad sebou samou dovozována toliko výkladem.

Do budoucna je nicméně v souvislosti s touto novelou otázkou, nakolik bude mít na činnost Etické komise vliv (především co do délky vedení správních řízení) nová agenda založená uvedenou novelou, dle které se Etická komise stala příslušnou ze zákona k provedení přezkumného řízení nebo k rozhodnutí o obnově řízení, a to i v řízeních, kdy bylo vydáno pouze rozhodnutí Ministerstva obrany, tedy kdy nebylo vedeno u Etické komise odvolací řízení. Do konce roku 2016 nicméně Etická komise nezaznamenala významnější nárůst podnětů k zahájení přezkumného řízení (žádná žádost o obnovu řízení nebyla v roce 2016 Etické komisi podána, ani jí postoupena).

Na konci roku 2016 započalo také postupné obměňování členů Etické komise, přičemž Etická komise z důvodu nenahraditelných osobních zkušeností většiny bývalých členů Etické komise, a též z důvodu vysoké odbornosti všech bývalých členů Etické komise ve spolupráci s Úřadem vlády České republiky hledá možnost formalizování další odborné spolupráce se svými bývalými členy.